

Akademik Teşvik Uygulamasının İlk Sonuçlarına Ait Değerlendirmeler*

Evaluations Relating to the Initial Results of Academic Incentive Application*

İdris GÖKSU, Yusuf İslam BOLAT

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, 2016 yılında hayata geçirilen akademik teşvik uygulamasına ait ilk sonuçların betimsel analizini yaparak akademik çalışmaların mevcut durumunu ortaya koymak ve bazı değişkenler açısından değerlendirme yapmaktır. Toplam 107 devlet üniversitesinden 86'sına ait akademik teşvik komisyonu değerlendirme sonuçlarıyla ilgili verilere üniversitelerin web sayfalarından ulaşılmış ve bu veriler unvan, cinsiyet, fakülte ve puan başlıklarından oluşan bir forma girilmiştir. Araştırma yöntemi olarak tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada elde edilen veriler bölgeler, üniversiteler, birimler, unvan, cinsiyet, minimum puan, maksimum puan ve teşvik alma oranı açısından incelenerek değerlendirilmiştir. Ayrıca akademik teşvik puanları üniversitelerin 2015-2016 URAP sıralamasıyla karşılaştırılmış ve meydana gelen değişim analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre İç Anadolu Bölgesinin, akademik teşvik oranında Hacettepe, Ege, Gebze Teknik, Selçuk ve Atatürk üniversitelerinin, akademik teşvik ortalamalarında ise Kastamonu, Niğde, İstanbul Medeniyet, Ege ve Selçuk üniversitelerinin önde geldikleri; fakülteler bazında ise eczacılık, fen, su ürünleri, mühendislik ve ziraat fakültelerinin ön plana çıktığı görülmüştür. Unvan bazında teşvik alanların doçent, profesör, yardımcı doçent ve araştırma görevlisi vd. olarak sıralandığı dikkati çekmiştir. Cinsiyet bazında akademik teşvik oranlarına bakıldığında erkeklerin %25.61'inin, kadınların ise %18.02'sinin akademik teşvik aldığı görülmüştür. Genel akademik teşvik oranının %22.58 olduğu ve 86 üniversite arasından 52 üniversitenin akademik teşvik alma oranının %20'nin altında olduğu göz önünde bulundurulduğunda ve akademik teşvik oranının üniversitelerin akademik performanslarını yansıttığı düşünüldüğünde, genel olarak akademik performansın düşük olduğu söylenebilir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların, üniversitelerin ve akademik personelin akademik performansları hakkında değerlendirme yapmalarını sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Akademik teşvik, Akademik performans, Akademik yayın, Üniversite başarısı

ABSTRACT

The purpose of this study is to set forth the current situation of academic studies and to make an evaluation in terms of some variables by making a descriptive analysis of the initial results of the academic incentive application carried into effect in 2016. The data related to academic incentive commission evaluation results belonging to 86 of the total 107 state universities were obtained from the web pages of universities and these data were entered into the form consisting of title, gender, faculty and score headings. The data obtained in this study in which the survey model is used as a research method, were evaluated by making an examination in terms of regions, universities, units,

*Bu çalışma, 10. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda (16-18 Mayıs 2017, Rize, Türkiye) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

*This study was presented as an oral presentation at the 10th International technologies (16-18 May 2017, Rize, Turkey).

İdris GÖKSU (✉)

ORCID ID: 0000-0002-7120-6562

Mardin Artuklu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Mardin, Turkey

Mardin Artuklu University, Faculty of Literature, Department of Educational Sciences, Mardin, Turkey

idrisgoksu47@hotmail.com

Yusuf İslam BOLAT

ORCID ID: 0000-0002-6120-3157

Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Diyarbakır, Turkey

Dicle University, Ziya Gökalp Faculty of Education, Department of Computer Education and Instructional Technology, Diyarbakır, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 19.09.2016

Kabul Tarihi/Accepted : 29.03.2017

title, gender, minimum score, maximum score and incentive rate. Furthermore, academic incentive scores were compared to 2015-2016 URAP rankings of universities and the resultant change was analyzed. It was observed that according to the results obtained; Hacettepe, Ege, Gebze Technical, Selçuk and Atatürk Universities come into prominence on the basis of academic incentive rate; Kastamonu, Niğde, Istanbul Medeniyet, Ege and Selçuk Universities on the basis of academic incentive averages; the faculties of pharmacy, sciences, aquaculture, engineering and agriculture on the basis of faculties. It was seen that the title-based incentive rates are as follows; associate professor, professor, assistant professor, research associate and the other. Considering the gender-based academic incentive rates, it was seen that 25.61% of males and 18.02% of females get academic incentive payment. It can be said that the academic performance is low in general when considering that the overall academic incentive rate is 22.58% and the academic incentive rate of 52 universities is below 20% among 86 universities and the academic incentive rate reflects the academic performances of universities. It is believed that the results obtained from this study are important for the universities and academic staff to make an evaluation about their academic performances.

Keywords: Academic incentive, Academic performance, Academic publishing, University success

GİRİŞ

Bilim, doğası gereği araştırma yapılmasını ve bu araştırmaların yayımlanmasını gerektirmektedir. Bilim dünyası sürekli üretkenlik üzerinde durmakta ve bu konuda sürekli teşvikler sunarak çok sayıda araştırma yapan bilim insanlarını ödüllendirmektedir. Bu süreçte atf sayısı, h-index, uluslararası indekslerde taranma gibi çok sayıda parametre göz önünde bulundurulmakta ve ülkeler, kurumlar, yayınevleri, bilim insanları ve dergiler akademik olarak değerlendirilmektedir.

Akademik performans, akademisyenin farklı ölçütler göz önünde bulundurularak ortaya çıkarılan bir değerdir (Kaptanoğlu & Özok, 2006). Akademik performans değerlendirilmesinin ana ölçütleri eğitim, araştırma ve hizmet olarak sınıflandırılabilir (Kaptanoğlu & Özok, 2006). Ülkemizde yükseköğretimde akademik değerlendirme yapma ve kaliteyi geliştirmek amacıyla her ne kadar 2002 yılında "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Kontrolü" yönetmeliği yürürlüğe girmiş; 2005 yılında "Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme" komisyonu kurulmuş olsa bile bu konuda verimlilik elde edilememiştir. Dolayısıyla bazı üniversiteler kendi akademik performans değerlendirme ve kalite geliştirme programlarını geliştirmişlerdir. Türkiye'de bilimsel yayın faaliyetleri daha çok üniversiteler tarafından sağlanmakta ve TÜBİTAK, YÖK, Üniversitelerin BAP koordinatörlükleri gibi kurumlar tarafından desteklenmekle birlikte yapılan bu desteğin akademik araştırmaların niteliğini geliştirmekten çok araştırma sayısını artırmaya yönelik olduğu söylenebilir (Al, 2008). Nitekim bu paralelde literatürde yapılan araştırmalarda akademik saygınlık için yapılan yayınlarla fazla meşgul olmanın, üniversitelerin temel vazifesi olan topluma hizmet vermesini engelleyebileceği üzerine durulmaktadır (Backes Gelner & Schlinghoff, 2010). Ayrıca 2009 yılından bu yana ücretli dergi sayısının her geçen yıl artması ile 2017 yılında 10000'ler ile ifade edilen ücretli dergilerin yayımlanması bilimde niceliksel bir artışın olacağı ancak bunun bilimsel nitelik açısından aynı anlama gelemeyeceği öne sürülmektedir (Ak & Gülmez, 2006; Balcı, 2017). 2015 yılında ise bir hükümet politikası olarak hayata geçirilen akademik teşvik uygulaması bilim dünyasında yeni bir pencere açmıştır.

Akademik teşvik uygulaması, dokuz faaliyet türünde akademik performansın hesaplanmasını temel almaktadır. Bu faaliyetler proje, araştırma, yayın, tasarım, sergi, patent, atf, tebliğ ve

ödül şeklinde sınıflanmıştır. Akademik personelin tüm faaliyet alanlarında yaptığı çalışmalardan elde ettiği puanlar 30 ve üzeri olması durumunda teşvik almaya hak kazanmaktadır (T. C. Resmi Gazete, 2015; 2016). Yapılan yayınlarda yazar sayısı, çalışmanın yayımlandığı derginin indeksi, ulusal veya uluslararası olması gibi çeşitli ölçütlere göre araştırmacıların alacağı puanlar değişmektedir. Yurt dışı bilimsel etkinlikler yurt içine göre daha yüksek puanlar sağlamaktadır. Literatürde bu durumun araştırmacıların yayın odaklı olmasına ve yerli problemlere çözüm üretecek projelerden uzaklaşmasına sebep olabilmektedir (Ardıç, 2007). Ancak teşvik uygulamasında akademik personelin birden fazla alanda faaliyet göstermesini sağlamak amacıyla her faaliyet 30 puanla sınırlandırılmıştır (Karadağ & Yücel, 2016). Ayrıca puanlamaların hesaplanmasında profesör ve doçent unvanına sahip olan akademik personel bir (1), yardımcı doçent bir buçuk (1.5) ve diğer akademik personel ise iki (2) katsayısıyla ağırlıklandırılmıştır. Akademik personel tarafından YÖKSİS sistemine faaliyetler girilmekte ve sistemden oluşturulan başvuru dosyasıyla anabilim dallarında oluşturulan komisyonlara başvuru yapılmaktadır. Başvuru dosyaları ilgili komisyonlar tarafından incelendikten sonra üniversitedeki üst komisyonlar tarafından da inceleme ve değerlendirme yapılmaktadır. Nihai sonuç üniversitelerin web sayfalarından ilan edilmektedir.

Akademik teşvik uygulaması yukarıda da bahsedildiği gibi bilimsel performans odaklı bir ödül sistemidir. Bu ödül sistemi motivasyonel süreçler anlamında bakıldığında 'öz belirleme kuramı' dikkat çekmektedir (Deci & Ryan, 1985). 'Öz belirleme kuramı' dört farklı motivasyon türü olduğunu öne sürmektedir. Bunlar; içsel motivasyon, öz belirlenen dışsal motivasyon, öz belirlenmemiş dışsal motivasyon ve motive olmama olarak ortaya çıkmaktadır. İçsel motivasyon, bireylerin kendi amaçları için harekete geçiren bir unsur olarak ifade edilirken, dışsal motivasyon ise ödül ve ceza durumlarıyla açıklanmıştır. Akademik teşvik uygulaması, dışsal motivasyon türlerinden ödüller veya cezalar ile baskılanmış davranışlar için harekete geçiren etmen olarak tanımlanmış olan öz belirlenmemiş dışsal motivasyon içinde görülmektedir (Deci & Ryan, 1985).

Akademik teşvik uygulamasına benzer bir şekilde üniversitelerin akademik performanslarını belirlediği bir takım ölçütlere göre üniversiteleri sıralayan farklı kuruluşlar bulunmaktadır.

“University Ranking by Academic Performans (URAP)” dünya çapında üniversiteleri değerlendiren kurum olarak dikkat çekmektedir. URAP 2009’da Türkiye’de kurulduğundan bu yana yükseköğretim kurumlarını akademik performanslarına göre değerlendirebilmek için bilimsel metodlar geliştirmek ve bunun yanında yapılan çalışmaların sonuçları doğrultusunda üniversitelerin diğer üniversiteler ile kendilerini karşılaştırmalarını sağlayacak yıllık raporlar sunmayı amaç edinmiştir (URAP, 2016). URAP performans sıralamasını yaparken ölçütlerin (makale sayısı puanı, atf sayısı puanı, toplam bilimsel doküman sayısı, doktora mezunu öğrenci sayısı ve öğretim üyesi/öğrenci sayısı puanı) yanı sıra bazı unsurları da göz önünde bulundurarak tablolarını oluşturmaktadır. Bu unsurlara göre tablolar şu şekilde oluşturulmaktadır:

- Tıp fakültesi olan üniversiteler sıralaması
- Tıp fakültesi olmayan üniversiteler sıralaması
- 2000 yılından önce kurulan üniversiteler sıralaması
- 2000 yılından sonra kurulan üniversiteler sıralaması
- Devlet üniversiteleri sıralaması
- Vakıf üniversiteleri sıralaması
- 6000’den az öğrencisi olan üniversitelerin sıralaması
- Tüm üniversitelerin sıralaması

Özer (2012), Türkiye’de öğretim üyelerinin bilimi ilerletmek, yenilemek ya da yenilikler ortaya koymak için değil daha çok akademik yükselme için yayın yaptığını ileri sürmüş ve buna sebep olarak da öğretim elemanlarının yaşadığı maddi sıkıntıları göstermiştir. 2015 yılında hayata geçirilen akademik teşvik uygulaması da bu bağlamda incelenmiştir.

Bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Üniversitelerin akademik teşvik alma oranları açısından dağılımı nasıldır?
2. Üniversitelerin akademik teşvik puan ortalamaları bazında dağılımı nasıldır?
3. Birimler bazında akademik teşvik puan ortalamalarının dağılımı nasıldır?

4. Coğrafi bölgeler bazında akademik teşvik alma oranı ve puan ortalamalarının dağılımı nasıldır?
5. Akademik teşvik alma oranı ve puan ortalamalarının unvan değişkenine göre dağılımı nasıldır?
6. Akademik teşvik alma oranının cinsiyet değişkenine göre dağılımı nasıldır?
7. Üniversitelerin 30 puan ve 100 puan alan personel sayısı açısından dağılımı nasıl olmuştur?
8. Üniversitelerin URAP sıralaması ile akademik teşvik puan sıralamaları nasıl değerlendirilebilir?

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2016 yılında hayata geçirilen akademik teşvik uygulamasına ait ilk sonuçların betimsel analizini yaparak akademik personelin çalışmalarının mevcut durumunu ortaya koymak ve bölgeler, birimler, unvan, cinsiyet, minimum puan(30), maksimum puan (100), teşvik alma oranı (teşvik alan personel/toplam personel), akademik teşvik ortalaması (akademik teşvik puanları/akademik teşvik alan personel sayısı) değişkenleri açısından değerlendirmektir.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi, geçmişte yaşanmış veya yaşanmakta olan bir durumu olduğu gibi ortaya koymayı amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2012). Araştırma sorularına bağlı kalarak üniversitelerin akademik teşvik komisyon raporları betimsel veriler dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Evren ve Örneklem

Türkiye’de 2016 Ocak ayı itibariyle 107 tane devlet üniversitesi mevcuttur (YÖKAKADEMİK, 2016). Akademik teşvik uygulaması sadece devlet üniversitelerini kapsadığından bu araştırmanın evrenini Türkiye’deki devlet üniversiteleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise incelenen bazı değişkenlerde farklılık göstermekle birlikte toplamda 87 üniversiteden oluşmaktadır. Akademik teşvik komisyonu değerlendirme sonuçlarına üniversitelerin

Tablo 1: Akademik Teşvik Komisyon Sonuçlarına Ulaşılamayan Üniversiteler

Abant İzzet Baysal Üniversitesi	İskenderun Teknik Üniversitesi
Abdullah Gül Üniversitesi	İstanbul Teknik Üniversitesi
Afyon Kocatepe Üniversitesi	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Anadolu Üniversitesi	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
Boğaziçi Üniversitesi	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Cumhuriyet Üniversitesi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Fırat Üniversitesi	Sakarya Üniversitesi
Galatasaray Üniversitesi	Türk-Alman Üniversitesi
Harran Üniversitesi	Yıldız Teknik Üniversitesi

web sayfalarından ulaşılamayan Tablo 1'deki 20 üniversite hiçbir değişikende değerlendirmeye alınmamıştır. İlgili üniversiteler akademik teşvik sonuçlarını kendi sistemlerine entegre ettiklerinden verilerine ulaşılamamış ve bu sebeple değerlendirmeye alınmamıştır. Akdeniz Üniversitesi ise sadece 100 puan alma değişkeni açısından değerlendirmeye alınmıştır.

Veri Toplama Süreci

Verilerin toplanması sürecinde ilk olarak Türkiye'deki 107 devlet üniversitesinin resmi web sayfaları incelenmiş ve toplam 87 üniversitenin akademik teşvik komisyon sonucuna ulaşılmıştır. Diğer üniversiteler (bakınız, Tablo 1) ise akademik teşvik sonuçlarını ya kendi kapalı sistemlerine aktarmış ya farklı ortamlarda ilan etmiş ya da ilan edilmesine rağmen araştırmacılar tarafından ulaşılamamıştır. Elde edilen veriler Ek-1'deki forma göre düzenlenmiştir. Her üniversite için ayrı ayrı düzenlenen bu formda birimler kodlanarak girilmiştir (örneğin, eğitim fakültesi/EGTF). Cinsiyet bilgileri ise araştırmacılar tarafından YÖKAKADEMİK sisteminden kontrol edilerek girilmiştir. Unvan bilgileri profesör, doçent, yardımcı doçent, araştırma görevlisi ve diğer (öğretim görevlisi, okutman, eğitim ve öğretim planlamacısı, uzman, çevirici) olarak girilmiştir. Her iki araştırmacı tarafından doğruluğu kontrol edilen veriler araştırma sorularına göre analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Üniversitedeki akademik personel sayısı hesaplanırken, YÖKA-

KADEMİK sisteminde Mart 2016 itibarıyla mevcut veriler temel alınmıştır. Teşvik alan akademik personel sayısı ise üniversitelerin Ocak-Şubat aylarında kendi web sayfalarından ilan ettikleri akademik teşvik komisyon sonuçlarına göre hesaplanmıştır. Değerlendirmeye alınan URAP (University Ranking by Academic Performance) sıralamalarında sadece makale sayısı puanı, atıf sayısı puanı ve toplam bilimsel doküman sayısı puanları dikkate alınarak Akademik Teşvik ölçütleriyle uyumlu hale getirilmiştir. Bu puanlara göre toplam 86 üniversite sıralanmış ve akademik teşvik alma oranına göre yapılan sıralamayla karşılaştırılmıştır. Araştırma soruları temel alınarak yapılan analizlerde aritmetik ortalama (\bar{X}), frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır.

BULGULAR

Üniversitelerin Akademik Teşvik Alma Oranları

Akademik teşvik alma oranları incelenmiş ve toplam 86 üniversitenin akademik teşvik alma oranlarının ortalaması 22.58 olarak bulunmuştur. Tablo 2'de 86 üniversite arasından akademik teşvik alma oranı en yüksek olan 10 üniversite ile en düşük olan 10 üniversitenin teşvik alma oranları verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde akademik teşvik alma oranına göre en yüksek ilk 10 üniversitenin sırasıyla Hacettepe (%38.14), Ege (%37.74), Gebze Teknik (%34.59), Selçuk (%31.92), Atatürk (%31.61), Gazi (%31.43), Çanakkale Onsekiz Mart (%30.82), Nevşehir Hacı Bektaş Veli (%28.71), Alanya Alaaddin Keykubat (%28.70) ve Ankara (%28.56) olduğu görülmüştür. Akade-

Tablo 2: Akademik Teşvik Alma Oranları

Sıra No	Üniversite	n	f	%
1	Hacettepe Üniversitesi	3702	1412	38.14
2	Ege Üniversitesi	3172	1197	37.74
3	Gebze Teknik Üniversitesi	532	184	34.59
4	Selçuk Üniversitesi	2688	858	31.92
5	Atatürk Üniversitesi	2686	849	31.61
6	Gazi Üniversitesi	3987	1253	31.43
7	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1629	502	30.82
8	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	627	180	28.71
9	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	108	31	28.70
10	Ankara Üniversitesi	3722	1063	28.56
77	Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	218	25	11.47
78	Bayburt Üniversitesi	336	38	11.31
79	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	408	45	11.03
80	Siirt Üniversitesi	493	54	10.95
81	Kırklareli Üniversitesi	688	73	10.61
82	Bitlis Eren Üniversitesi	390	39	10.00
83	Ardahan Üniversitesi	323	31	9.60
84	Muş Alparslan Üniversitesi	496	27	5.44
85	Şırnak Üniversitesi	265	13	4.91
86	Hakkâri Üniversitesi	334	11	3.29

*Akdeniz Üniversitesi ve Tablo 1'deki üniversiteler değerlendirmeye alınmamıştır.

mik teşvik alma oranları en düşük olan ilk 10 üniversitenin ise Hakkâri (%3.29), Şırnak (%4.21), Muş Alparslan (%5.44), Ardahan (%9.6), Bitlis Eren (%10.00), Kırklareli (%10.61), Siirt (%10.95), Osmaniye (%11.03), Bayburt (%11.31) ile Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (%11.47) olduğu görülmüştür.

Tablo 3: Akademik Teşvik Puan Ortalamaları

Sıra No	Üniversite	\bar{X}
1	Kastamonu Üniversitesi	57.62
2	Niğde Üniversitesi	55.70
3	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	53.94
4	Ege Üniversitesi	51.87
5	Selçuk Üniversitesi	51.28
6	Gebze Teknik Üniversitesi	51.08
7	Hacettepe Üniversitesi	50.61
8	Bartın Üniversitesi	49.84
9	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	49.63
10	Atatürk Üniversitesi	48.83
77	Bülent Ecevit Üniversitesi	41.49
78	Batman Üniversitesi	41.47
79	Mardin Artuklu Üniversitesi	40.75
80	Iğdır Üniversitesi	39.76
81	Kırklareli Üniversitesi	39.72
82	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	39.47
83	Muş Alparslan Üniversitesi	38.86
84	Hakkâri Üniversitesi	38.73
85	Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi	37.22
86	Şırnak Üniversitesi	34.87

*Akdeniz Üniversitesi ve Tablo 1'deki üniversiteler değerlendirmeye alınmamıştır.

Üniversitelerin Akademik Teşvik Puan Ortalamaları

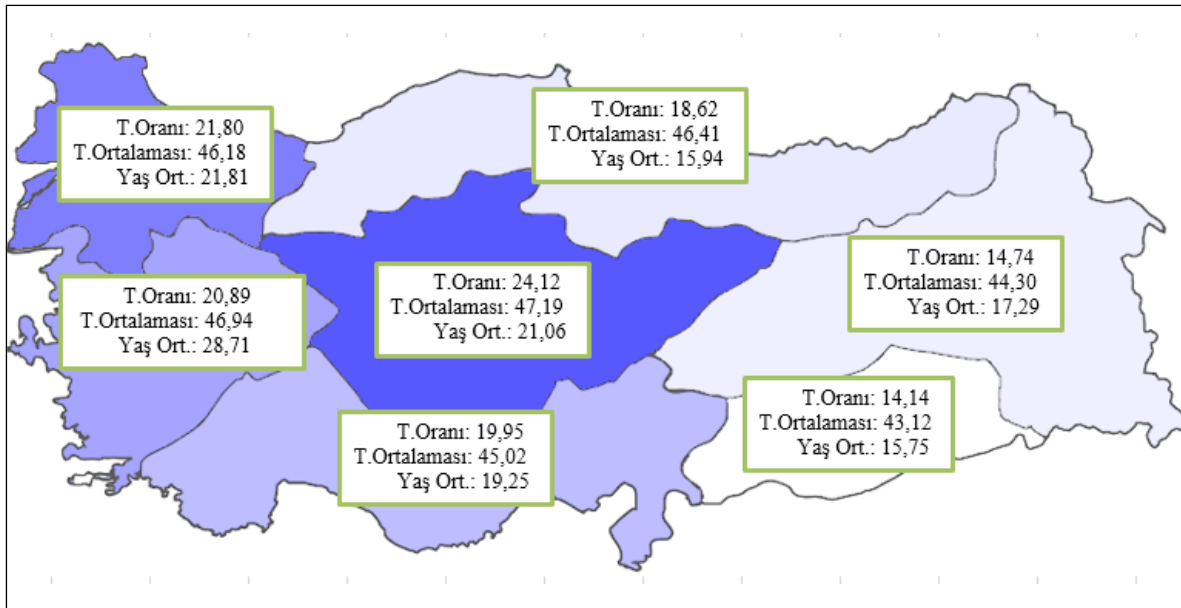
Akademik teşvik puan ortalamaları incelenmiş ve toplam 86 üniversitenin akademik teşvik puan ortalamaları sıralanmıştır. Tablo 3'te akademik teşvik puan ortalaması en yüksek olan 10 üniversite ile en düşük olan 10 üniversitenin akademik teşvik puan ortalamaları verilmiştir.

Tablo 3'e göre en yüksek akademik teşvik puanına sahip üniversite Kastamonu Üniversitesi olmuştur ($\bar{X}=57.62$). Bu üniversiteyi sırasıyla Niğde ($\bar{X}=55.70$), İstanbul Medeniyet ($\bar{X}=53.94$), Ege ($\bar{X}=51.87$), Selçuk ($\bar{X}=51.28$), Gebze ($\bar{X}=51.08$), Hacettepe ($\bar{X}=50.61$), Bartın ($\bar{X}=49.84$), Nevşehir Hacı Bektaş Veli ($\bar{X}=49.63$) ve Atatürk Üniversitesi ($\bar{X}=48.83$) takip etmiştir. En düşük ortalamaya sahip üniversite ise Şırnak ($\bar{X}=34.87$) olmuştur. Bu üniversiteyi Bandırma Onyediy Eylül ($\bar{X}=37.22$), Hakkâri ($\bar{X}=38.73$), Muş Alparslan ($\bar{X}=38.86$), Alanya Alaaddin Keykubat ($\bar{X}=39.47$), Kırklareli ($\bar{X}=39.72$), Iğdır ($\bar{X}=39.76$), Mardin Artuklu ($\bar{X}=40.75$), Batman ($\bar{X}=41.47$) ve Bülent Ecevit ($\bar{X}=41.49$) izlemiştir.

Birimler Bazında Akademik Teşvik Puan Ortalamaları

Akademik teşvik ortalamaları birimler bazında incelenmiş ve Tablo 4'te sunulmuştur. Açık öğretim fakülteleri, araştırma merkezleri ve rektörlük birimleri değerlendirmeye alınmamış ve ismi farklı ancak kapsamı benzer olan fakülteler de tek isim altında sunulmuştur. Buna göre akademik teşvik oranı en yüksek olan fakülte eczacılık fakültesi (N=465, $\bar{X}=53.31$) olmuştur.

Tablo 4 incelendiğinde Eczacılık Fakültesini sırasıyla Fen (N=1052, $\bar{X}=52.35$), Su Ürünleri (N=339, $\bar{X}=51.36$), Mühendislik (N=3544, $\bar{X}=50.97$) ve Ziraat fakültesinin (N=1349, $\bar{X}=49.68$) izlediği görülmektedir. Akademik teşvik ortalamaları en düşük olan fakülteler ise İlahiyat (N=451, $\bar{X}=40.93$), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (N=1270, $\bar{X}=42.10$), Yükseköğretim (N=510, $\bar{X}=42.57$), Devlet Konservatuarı (N=201, $\bar{X}=42.97$) ve Spor Bilimleri Fakültesi (N=115, $\bar{X}=43.10$) şeklinde sıralanmıştır.

Şekil 1: Coğrafi bölgelere göre akademik teşvik durumu.

Tablo 4: Birimler Bazında Akademik Teşvik Oranları

Sıra	Birim Adı*	N	T	\bar{X}
1	Eczacılık Fakültesi (ECZF)	465	24790.44	53.31
2	Fen Fakültesi (FF)	1052	55067.86	52.35
3	Su Ürünleri Fakültesi (SÜF)	339	17411.58	51.36
4	Mühendislik Fakültesi (MF)	3544	180651.63	50.97
5	Ziraat Fakültesi (ZF)	1349	67012.02	49.68
6	Edebiyat Fakültesi (FEF)	3020	144909.66	47.98
7	Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF)	530	25416.31	47.96
8	Veterinerlik Fakültesi (VF)	612	29154.32	47.64
9	Sağlık Bilimleri Fakültesi (SGLBF)	427	20242.61	47.41
10	Eğitim Fakültesi (EGTF)	1948	92280.85	47.37
11	Diş Hekimliği Fakültesi (DHF)	507	23950.16	47.24
12	Enstitüler (E)	884	40920.63	46.29
13	Hukuk Fakültesi (HF)	210	9595.61	45.69
14	Tıp Fakültesi (TF)	4121	188164.29	45.66
15	Mimarlık Fakültesi (MİMF)	186	8205.93	44.12
16	İletişim Fakültesi (İLTF)	159	7012.05	44.10
17	Turizm Fakültesi (TURF)	115	5055.67	43.96
18	Meslek Yüksekokulu (MYO)	1090	47148.21	43.26
19	Spor Bilimleri Fakültesi (SPBF)	115	4956.02	43.10
20	Devlet Konservatuarı (DK)	201	8636.05	42.97
21	Yüksekokul (YO)	510	21711.08	42.57
22	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF)	1270	53462.67	42.10
23	İlahiyat Fakültesi (İF)	451	18461.37	40.93
				46.44

*Akdeniz ve Gebze Teknik Üniversitesi ile Tablo 1'deki üniversiteler değerlendirilmeye alınmamıştır.

Tablo 5: Unvanlar Bazında Akademik Teşvik Alma Oranları

Unvan	N	f	%
Prof. Dr.	14113	5970	42.30
Doç. Dr.	9556	4967	51.98
Yrd. Doç. Dr.	21289	6776	31.83
Arş. Gör.	33801	3256	9.63
Diğer	21107	1472	6.97
Toplam	99866	22441	22.47

Coğrafi Bölgeler Bazında Akademik Teşvik Alma Oranı ve Puan Ortalamaları

Değerlendirmeye alınan 86 üniversite bölge bazında değerlendirilerek her bölgenin akademik teşvik oranı, akademik teşvik ortalaması ve üniversite yaş ortalaması ortaya çıkarılmıştır. Buna göre Şekil 1'de de görüldüğü gibi teşvik oranı en yüksek olan bölge İç Anadolu Bölgesi (%24.12) olmuştur.

Diğer bölgelerin akademik teşvik oranları ise sırasıyla Marmara (%21.8), Ege (%20.89), Akdeniz (%19.95), Karadeniz (%18.62), Doğu (%14.74) ve Güneydoğu (%14.14) şeklinde gerçekleşmiştir.

tir. İlgili bölgelerde mevcut üniversitelerin yaş ortalamalarına bakıldığında teşvik oranı düşük olan üniversitelerde oranın da düşük olduğu görülmektedir.

Unvanlar Bazında Akademik Teşvik Alma Oranları

Üniversitelerde teşvik alan akademik personeller unvanlar bazında analiz edilmiş ve teşvik alma oranları hesaplanmıştır. Buna göre Tablo 5'ten de anlaşılacağı gibi akademik teşvik alma oranı en yüksek olan unvan doçent (N=4967/9556, %51.98) unvanı olmuştur. Doçentleri profesör (N=5970/14113, %42.30) unvanına sahip akademik personeller izlemiştir.

Tablo 5'e bakıldığında üçüncü sıradaki unvanın yardımcı doçent (N=6776/21289, %31.83) unvanı olduğu görülmektedir. Yardımcı doçentleri araştırma görevlileri (N=3256/33801, %9.63) ve diğer (N=1472/21107, %6.97) unvanlara sahip akademik personeller izlemiştir.

Akademik Teşvik Alma Oranının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Akademik teşvik alma oranları cinsiyet açısından üniversite bazında hesaplanmış ve Tablo 6'da sunulmuştur. Buna göre erkeklerde akademik teşvik alma oranı en yüksek olan ilk 10

Tablo 6: Akademik Teşvik Alma Oranının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Sıra	Üniversite	Erkek		Üniversite	Kadın	
		f	%		f	%
1	Ege Üniversitesi	664	43.65	Hacettepe Üniversitesi	739	34.28
2	Hacettepe Üniversitesi	673	43.53	Ege Üniversitesi	533	32.29
3	Gazi Üniversitesi	743	37.59	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	7	26.92
4	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	16	37.12	Gazi Üniversitesi	510	25.36
5	Selçuk Üniversitesi	630	36.93	Atatürk Üniversitesi	227	25.14
6	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	107	35.52	Ankara Üniversitesi	480	24.84
7	Atatürk Üniversitesi	622	34.88	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	156	24.67
8	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	346	34.72	Selçuk Üniversitesi	228	23.21
9	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	184	34.29	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	62	22.40
10	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	288	33.70	Süleyman Demirel Üniversitesi	180	21.32
75	Bayburt Üniversitesi	30	13.10	Bingöl Üniversitesi	9	7.42
76	Kırklareli Üniversitesi	55	13.03	Erzincan Üniversitesi	20	7.25
77	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	33	12.76	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	5	6.77
78	Siirt Üniversitesi	48	12.12	Kırklareli Üniversitesi	18	6.77
79	Tunceli Üniversitesi	32	12.04	Erzurum Teknik Üniversitesi	5	6.70
80	Bitlis Eren Üniversitesi	32	11.78	Siirt Üniversitesi	6	6.20
81	Ardahan Üniversitesi	22	10.13	Bitlis Eren Üniversitesi	7	5.92
82	Şırnak Üniversitesi	12	5.60	Muş Alparslan Üniversitesi	5	5.35
83	Muş Alparslan Üniversitesi	22	5.47	Hakkâri Üniversitesi	2	2.10
84	Hakkâri Üniversitesi	9	3.77	Şırnak Üniversitesi	1	1.97

*Akdeniz, Marmara ve Gebze Teknik Üniversitesi ile Tablo 1'deki üniversiteler değerlendirilmeye alınmamıştır.

üniversitenin Ege (%43.65), Hacettepe (%43.53), Gazi (%37.59), Ankara Sosyal Bilimler (%37.12), Selçuk (%36.93), İstanbul Medeniyet (%35.52), Atatürk (%34.88), Çanakkale Onsekiz Mart (%34.72), Yıldırım Beyazıt (%34.29) ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (%33.70) olduğu görülmüştür. Erkek akademik personel açısından teşvik alma oranı en düşük olan üniversite ise Hakkâri (%3.77) olmuştur.

Kadın akademik personellerin teşvik alma oranlarına üniversite bazında bakıldığında en yüksek oranın Hacettepe Üniversitesinde (%34.28) olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla Ege (%32.29), Alanya Alaaddin Keykubat (%26.92), Gazi (%25.36), Atatürk (%25.14), Ankara (%24.84), Çanakkale Onsekiz Mart (%24.67), Selçuk (%23.21), Nevşehir Hacı Bektaş Veli (%22.40) ve Süleyman Demirel Üniversitesi (%21.32) izlemiştir. Kadın akademik personel açısından teşvik alma oranı en düşük olan üniversite ise Şırnak (%1.97) olmuştur.

Toplam 82 üniversitenin akademik teşvik alma oranları hesaplandığında ise erkeklerin %25.61'i (f=14996) ve kadınların ise %18.02'sinin (f=7445) akademik teşvik aldığı görülmüştür.

Üniversitelerin 30 Puan ve 100 Puan Alan Akademik Personel Sayısı

Üniversiteler, minimum puan (30) alan akademik personel durumuna göre incelendiğinde Niğde Üniversitesinde oranın %0.00 olduğu görülmektedir (Bk. Tablo 7). Bu oran Kastamonu'da

%0.83, Siirt'te %1.85, Karamanoğlu Mehmetbey'de %2.50, Artvin Çoruh'ta %2.53, Karadeniz Teknik'te %3.63, Selçuk'ta %3.85, Gaziosmanpaşa'da %3.92, Ege'de %3.93 ve Bartın'da ise %4.00 olarak gerçekleşmiştir.

Minimum puan (30) alan personel sayısı en yüksek olan ilk 10 üniversiteye bakıldığında ise sıralama Şırnak (%38.46), Mardin Artuklu (%32.20), Bandırma Onyediy Eylül (%25.00), Bingöl (%24.21), Bayburt (%21.05), Mimar Sinan Güzel Sanatlar (%20.27), Ankara Sosyal Bilimler (19.05), Kırklareli (%17.81), Iğdır (%16.67) ve Erzurum Teknik Üniversitesi (%14.29) şeklinde olmuştur. Genel olarak bakıldığında ise 87 üniversitede teşvik alan (N=23.382) toplam akademik personelin %7.37'sinin (f=1723) yalnızca 30 puan aldığı görülmüştür.

Minimum puan (30) alan akademik personel birimler bazında incelenmiş ve sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde Minimum Puan alan akademik personel sayısının en fazla olduğu ilk beş birimin sırasıyla Edebiyat Fakültesi (f=227), Tıp Fakültesi (f=203), Meslek Yüksekokulları (f=156), Güzel Sanatlar Fakültesi (f=142) ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (f=140) olduğu görülmektedir. Ayrıca Eğitim Fakültelerinde 139, Enstitülerde 110, Mimarlık Fakültelerinde 109, İlahiyat Fakültelerinde 97, Devlet Konservatuarlarında 67 ve Yüksekokullarda 61 akademik personel minimum puan olan 30 puanını almıştır. Diğer birimlerde ise 30 puan alan akademik personel sayısı 50'nin altında olmuştur.

Tablo 7: Minimum Puan (30) Alan Akademik Personel Sayısı

Sıra No	Üniversite	Teşvik alan	30 Puan Alan	
		N	f	%
1	Niğde Üniversitesi	185	0	0,00
2	Kastamonu Üniversitesi	121	1	0,83
3	Siirt Üniversitesi	54	1	1,85
4	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	80	2	2,50
5	Artvin Çoruh Üniversitesi	79	2	2,53
6	Karadeniz Teknik Üniversitesi	523	19	3,63
7	Selçuk Üniversitesi	858	33	3,85
8	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	255	10	3,92
9	Ege Üniversitesi	1197	47	3,93
10	Bartın Üniversitesi	100	4	4,00
77	Erzurum Teknik Üniversitesi	28	4	14,29
78	Iğdır Üniversitesi	42	7	16,67
79	Kırklareli Üniversitesi	73	13	17,81
80	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	21	4	19,05
81	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	148	30	20,27
82	Bayburt Üniversitesi	38	8	21,05
83	Bingöl Üniversitesi	95	23	24,21
84	Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	20	5	25,00
85	Mardin Artuklu Üniversitesi	59	19	32,20
86	Şırnak Üniversitesi	13	5	38,46

*Akdeniz Üniversitesi ve Tablo 1'deki üniversiteler değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 8: Birimler Bazında Minimum Puan (30) Alan Akademik Personel Sayısı

Sıra No	Birimler	30 Puan Alan
1	Edebiyat Fakültesi (FEF)	227
2	Tıp Fakültesi (TF)	203
3	Meslek Yüksekokulu (MYO)	156
4	Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF)	142
5	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF)	140
6	Eğitim Fakültesi (EGTF)	139
7	Enstitüler (E)	110
8	Mimarlık Fakültesi (MİMF)	109
9	İlahiyat Fakültesi (İF)	97
10	Devlet Konservatuarı (DK)	67
11	Yüksekokul (YO)	61
12	Mühendislik Fakültesi (MF)	39
13	Ziraat Fakültesi (ZF)	35
14	Fen Fakültesi (FF)	34
15	İletişim Fakültesi (İLTF)	32
16	Hukuk Fakültesi (HF)	26
17	Sağlık Bilimleri Fakültesi (SGLBF)	20
18	Turizm Fakültesi (TURF)	13
19	Diş Hekimliği Fakültesi (DHF)	10
20	Veterinerlik Fakültesi (VF)	10
21	Eczacılık Fakültesi (ECZF)	5
22	Su Ürünleri Fakültesi (SÜF)	4

*Gebze Teknik Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve Tablo 1'deki üniversiteler değerlendirmeye alınmamıştır.

Tam puan alan (100) akademik personel sayıları üniversiteler bazında incelenmiş ve Tablo 9'da sunulmuştur. Buna göre, 100 puan alan personel sayısının beş ve üzeri olan üniversitelere bakıldığında Hacettepe'de 22, Niğde ve Ege'de 16, Selçuk ve İstanbul'da 15, Atatürk'te 14, Akdeniz ve Gazi'de 13, Çanakkale Onsekiz Mart ve Marmara'da 10, Ankara'da dokuz, Kastamonu'da sekiz, Süleyman Demirel'de yedi, Karadeniz Teknik'te altı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar, İnönü, Dokuz Eylül ve Ondokuz Mayıs Üniversitesinde ise beş olduğu görülmüştür.

100 puan alan personel sayısı oranının en yüksek olduğu ilk beş üniversite ise Niğde (%8.65), Kastamonu (%6.61), Mimar Sinan Güzel Sanatlar (%3.38), Çanakkale Onsekiz Mart (%1.99) ve Selçuk Üniversitesi (%1.75) olmuştur.

100 Tam puan alan akademik personel birimler bazında incelenmiş ve sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir. Tablo 10 incelendiğinde, Maksimum puan alan akademik personel sayısının en çok mühendislik fakültelerinde (f=48) olduğu görülmektedir. Mühendislik fakültelerini sırasıyla edebiyat fakülteleri (f=33), tıp fakülteleri (f=29), eğitim fakülteleri (f=18), güzel sanatlar fakülteleri (f=15), fen fakülteleri (f=14), ziraat fakülteleri (f=12), eczacılık fakülteleri (f=11) ve enstitüler (f=10) izlemiştir. Diğer birimlerde ise 100 tam puan alan akademik personel sayısı 10'un altında kalmıştır.

Üniversitelerin URAP Sıralaması ile Akademik Teşvik Puan Sıralaması

Değerlendirmeye alınan üniversitelerin 2015 URAP sıralaması incelenmiş ve akademik teşvik sıralamasıyla karşılaştırılmıştır. Yalnızca 78 üniversitenin her iki sıralaması analiz edilebilmiştir.

ve ilk 10 üniversite ile son 10 üniversitenin karşılaştırması ve meydana gelen değişim Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11 incelendiğinde Akademik Teşvik sıralamasında 29 ve üzeri basamak birden yükselen üniversitelerin sırasıyla Uşak (+56), Kastamonu (+50), Mimar Sinan Güzel Sanatlar (+50), Ardahan (+50), Bartın (+48), Karabük (+45), Niğde (+34), Namık Kemal (+31), Ağrı İbrahim Çeçen (+30) ve Karamanoğlu Mehmetbey (+29) olduğu görülmektedir. Eksi yönde 26 ve üzeri basamak birden düşüş yaşayan üniversitelerin ise sırasıyla Dicle (-41), Bülent Ecevit (-39), Mersin Üniversitesi (-38), Recep Tayyip Erdoğan (-37), Bozok (-35), Yüzüncü Yıl (-29), Erzincan (-28), Kahramanmaraş Sütçü İmam (-27), Kırıkkale (-26) ve Gaziosmanpaşa (-26) olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma üniversitelerin yayınladığı akademik teşvik raporları sonucunda elde edilen verilere göre bölgeler, üniversiteler, birimler, unvan, cinsiyet, minimum puan, maksimum puan ve teşvik alma oranı açısından incelenerek değerlendirilmiştir. Literatüre bakıldığında üniversitelerin yayınladığı verilerin güvenilirliği noktasında tartışmalar bulunmakla birlikte (Balci, 2017) üniversite komisyonları tarafından oluşturulan raporların bu araştırma için genel anlamda güvenilir kabul edilebileceği düşünülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, bölgeler bazında akademik teşvik oranları sırasıyla İç Anadolu, Marmara, Ege, Akdeniz, Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu şeklinde gerçekleşmiştir. Bu durumun ortaya çıkmasının, özellikle yeni açılan üniversitelerin üretkenlik açısından köklü üniversitelere göre lisans ve lisansüstü öğrencisi, üye olunan

Tablo 9: Maksimum Puan (100) Alan Akademik Personel Sayısı

Sıra No	Üniversite	Teşvik alan		100 Puan Alan	
		N	f		%
1	Hacettepe Üniversitesi	1412	22		1,56
2	Niğde Üniversitesi	185	16		8,65
3	Ege Üniversitesi	1197	16		1,34
4	Selçuk Üniversitesi	858	15		1,75
5	İstanbul Üniversitesi	1090	15		1,38
6	Atatürk Üniversitesi	849	14		1,65
7	Akdeniz Üniversitesi	?	13		?
8	Gazi Üniversitesi	1253	13		1,04
9	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	502	10		1,99
10	Marmara Üniversitesi	757	10		1,32
11	Ankara Üniversitesi	1063	9		0,85
12	Kastamonu Üniversitesi	121	8		6,61
13	Süleyman Demirel Üniversitesi	615	7		1,14
14	Karadeniz Teknik Üniversitesi	523	6		1,15
15	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	148	5		3,38
16	İnönü Üniversitesi	385	5		1,30
17	Dokuz Eylül Üniversitesi	463	5		1,08
18	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	622	5		0,80

? : Verilere ulaşılamamıştır.

Tablo 10: Birimler Bazında Maksimum Puan (100) Alan Akademik Personel Sayısı

Sıra No	Birimler	100 Puan Alan
1	Mühendislik Fakültesi (MF)	48
2	Edebiyat Fakültesi (FEF)	33
3	Tıp Fakültesi (TF)	29
4	Eğitim Fakültesi (EGTF)	18
5	Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF)	15
6	Fen Fakültesi (FF)	14
7	Ziraat Fakültesi (ZF)	12
8	Eczacılık Fakültesi (ECZF)	11
9	Enstitüler (E)	10
10	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF)	9
11	Mimarlık Fakültesi (MİMF)	8
12	Meslek Yüksekokulu (MYO)	7
13	Diş Hekimliği Fakültesi (DHF)	4
14	İlahiyat Fakültesi (İF)	3
15	İletişim Fakültesi (İLTF)	3
16	Su Ürünleri Fakültesi (SÜF)	3
17	Yüksekokul (YO)	2
18	Hukuk Fakültesi (HF)	1
19	Sağlık Bilimleri Fakültesi (SGLBF)	1
20	Veterinerlik Fakültesi (VF)	1

*Gebze Teknik Üniversitesi ve Tablo 1'deki üniversiteler değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 11: Akademik Teşvik Sıralaması ile URAP Sıralamasının Karşılaştırması

Sıra	Üniversite*	URAP**	Akademik Teşvik	Değişim
		Sıra	Sıra	
1	Uşak Üniversitesi	74	18	+56
2	Kastamonu Üniversitesi	51	1	+50
3	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	75	25	+50
4	Ardahan Üniversitesi	77	27	+50
5	Bartın Üniversitesi	55	7	+48
6	Karabük Üniversitesi	62	17	+45
7	Niğde Üniversitesi	36	2	+34
8	Namik Kemal Üniversitesi	45	14	+31
9	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	59	29	+30
10	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	42	13	+29
69	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	20	46	-26
70	Kırıkkale Üniversitesi	38	64	-26
71	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	33	60	-27
72	Erzincan Üniversitesi	40	68	-28
73	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	26	55	-29
74	Bozok Üniversitesi	31	66	-35
75	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	28	65	-37
76	Mersin Üniversitesi	29	67	-38
77	Bülent Ecevit Üniversitesi	32	71	-39
78	Dicle Üniversitesi	15	56	-41

*Türkiye'de 2016 Şubat itibarıyla mevcut 107 devlet üniversitesinden sadece 78 tanesi değerlendirmeye alınmıştır. Adana Bilim ve Teknoloji, Akdeniz, Alanya Alaaddin Keykubat, Ankara Sosyal Bilimler, Bandırma Onyediy Eylül, Bursa Teknik, Erzurum Teknik, İstanbul Medeniyet ve Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ile Tablo 1'deki üniversiteler değerlendirmeye alınmamıştır.

**2015-2016 URAP makale, atıf ve bilimsel doküman puanlarının ortalamaları alınarak hesaplanmıştır.

veri tabanları vb. gibi birçok anlamda aynı imkânlarla sahip olamadıklarından memnuniyet seviyelerinin daha düşük olabileceğinden kaynaklandığı düşünülmektedir (Ak & Gülmez, 2007; Alparlan, 2014). Üniversiteler bazında akademik teşvik oranlarına bakıldığında ise ilk beş üniversitenin sırasıyla Hacettepe, Ege, Gebze Teknik, Selçuk ve Atatürk Üniversitesi şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır. Karadağ ve Yücel (2016b) yaptıkları araştırmada öğrenci memnuniyetini A+, A, B, C, D ve F olarak sınıflandırmışlardır. Yaptıkları araştırma sonucunda Hacettepe, Ege ve Gebze Teknik Üniversitesinin öğrenci memnuniyetinin A seviyesinde olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Akademik teşvik alma oranı en yüksek olan ilk üç üniversitenin öğrenci memnuniyetinin de A seviyesinde olması dikkat çekmektedir. Bu durum akademik performansın öğrenci memnuniyetini de etkilediğini ortaya koymaktadır. Akademik teşvik ortalamalarına göre ilk beş üniversitenin sırasıyla Kastamonu, Niğde, İstanbul Medeniyet, Ege ve Selçuk Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir. Karadağ ve Yücel (2016a) yaptıkları araştırmada da benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Akademik teşvik ortalamasının yüksek olması ilgili üniversitelerde farklı akademik faaliyetler yapıldığını işaret etmektedir. Ancak ortalamaya göre ortaya konan bu durum genel olarak üniversitenin başarısını göstermemektedir. Akademik teşvik ortalamaları fakülteler bazında incelendiğinde ilk beş fakültenin eczacılık, fen, su ürünleri, mühendislik ve ziraat fakültesi olduğu ortaya çıkmıştır. Karadağ ve Yücel (2016a) yaptıkları araştırmada ortalamalara göre değerlendirme yapmış ve fakülteler bazında üniversitelerin sıralamasını yapmıştır. Akademik ortalama yerine akademik orana bakılması, daha kolay değerlendirme yapılmasına imkân sağlamaktadır. Üniversitelerin akademik teşvik alma oranlarına bakıldığında unvanlar bazında sırasıyla doçent, profesör, yardımcı doçent, araştırma görevlisi ve diğer şeklinde olduğu görülmüştür. Cinsiyet bazında akademik teşvik oranlarına bakıldığında ise erkeklerin %25.61'inin, kadınların ise %18.02'sinin akademik teşvik aldığı görülmüştür. Akademik teşvik ortalamaları ve akademik teşvik oranları düşük olan üniversitelerde 30 puan alan akademik personel oranının yüksek olduğu, öte yandan 100 puan alan akademik personel oranının ise Hacettepe, Ege, Niğde, İstanbul, Selçuk, Atatürk, Akdeniz, Gazi, Marmara ve Çanakkale Onsekiz Mart üniversitesinde yüksek olduğu görülmüştür. Fakülteler 30 puan açısından değerlendirildiğinde 30 puan alan akademik personel sayısının en çok olduğu iki fakülte sırasıyla edebiyat ve tıp fakültesi olmuştur. Bunları meslek yüksekokulları izlemiştir. Güzel sanatlar, iktisadi ve idari bilimler, eğitim fakülteleri, enstitüler ve mimarlık fakültelerinde de 30 puan alan akademik personel sayısının toplamda yüzde fazla olduğu görülmüştür. 100 puan alma durumuna göre fakülteler incelendiğinde sırasıyla mühendislik, edebiyat, tıp, eğitim ve güzel sanatlar fakültesinde 100 puan alan akademik personelin diğer üniversitelerden daha fazla olduğu görülmüştür. Toplumun problemlerine çözüm üretecek olan bu fakültelerin bu kadar puan almasına rağmen çalışmaların genellikle teşvik alma odaklı veya terfi odaklı olması toplumsal olarak gelişmemize katkı sağlanması açısından negatif yönleri olabileceği düşünülmektedir (Ak & Gülmez, 2007). Ayrıca üniversitelerin akademik teşvik oranları ile URAP sıralamaları karşılaştırıldığında bazı üniversitelerde sıranın pek değişmediği ve negatif ya da pozitif yönde oldukça

değişim gösteren üniversitelerin de olduğu görülmüştür (URAP, 2016). URAP sıralaması düşük olan üniversitelerde akademik teşvik ortalamalarının yüksek çıkmasının sebebi ilgili üniversitelerde akademik teşvik değerlendirme sürecinde subjektif unsurların sürece dâhil olmasından veya URAP'ta ölçüt olarak alınmayan etmenlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Aktan (2003), performans değerlendirme ve ölçme işleminin mutlaka bilimsel kıstas ve ilkeler çerçevesinde yapılması, bu kıstas ve ilkelerin de kesinlikle objektif olması gerektiğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla mevcut akademik teşvik uygulamasında yer alan kıstasların daha objektif ve ölçülebilir olması durumunda üniversitelerin performanslarını daha doğru yansıtacağı düşünülmektedir.

Genel akademik teşvik oranının %22.58 olduğu ve 86 üniversite arasından 52 üniversitenin akademik teşvik alma oranının %20'nin altında olduğu göz önünde bulundurulduğunda ve akademik teşvik oranının üniversitelerin akademik performanslarını yansıttığı düşünüldüğünde, genel olarak akademik performansın düşük olduğu ancak geçmişe göre bir artışın da olduğu söylenebilir (Ak & Gülmez, 2007). Akademik teşvik uygulamasının akademik performansı arttıracığı beklenmektedir. Akademik performansın artması için olumlu performansın ödüllendirilmesi etkili olacaktır (Tonbul, 2008).

Akademik teşvik uygulamasının performansı arttıracığı öngörülmeyle birlikte, bu uygulamanın devamlılığının etkili olabilmesi için üniversitelere getireceği mali yükün de tartışılması gerekmektedir. Zira bu konuda Sharma (2004), üniversitelerde performansı arttıracak teşviklerde kullanılacak bütçenin üniversitelerin girişimcilik faaliyetlerinden karşılanmasının ve devlet finansmanından uzaklaştırılmasının bir ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçların, üniversitelerin ve akademik personelin akademik performansları hakkında değerlendirme yapmalarını sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Elde edilen sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki nispeten yeni üniversitelerde akademik personel alımında performans odaklı değerlendirme yapılması, ilgili üniversitelerin akademik performanslarının gelişmesini sağlayacaktır.
- Üniversitelerde oluşturulan akademik teşvik komisyonlarının daha objektif değerlendirmeler yapması, üniversitelerin mevcut akademik performanslarını yansıtmasını sağlayacaktır.
- Araştırma görevlilerinin akademik teşvik oranlarının beklenenden düşük olmasının altında yatan sebeplerin ortaya çıkarılması yönünde araştırma yapılabilir.
- Akademik teşvik uygulamasının üniversitelerin öğretim performansının değerlendirilmesi konusunda bir etkiye sahip olmadığı ve bu yönde daha fazla unsurun sürece dâhil edileceği 360 derece performans değerlendirme politikalarının izlenmesi gerektiği düşünülmektedir (Kalaycı, 2009).

- Akademik teşvik uygulamasının bir yıllık süreçten sonraki yansımalarıyla ilgili karşılaştırmalı bir analiz çalışması yapılabilir.
- Akademik teşvik uygulamasının etkisini daha net görebilmek adına her sene üniversitelerin raporları incelenerek akademik performans eğilimleri incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Ak, M. Z., & Gülmez, A. (2006). Türkiye'nin uluslararası yayın performansının analizi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(1), 22-49.
- Aktan, C. C. (2003). Üniversitelerde performans yönetimi. Retrieved from http://www.canaktan.org/egitim/universite-reform/performans.htm#_edn3
- Al, U. (2008). Bilimsel yayınların değerlendirilmesi: h-endeksi ve Türkiye'nin performansı. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 263-285.
- Alparslan, A. M. (2015). Öğretim elemanlarının işlerinden tatmin, üniversitelerinden memnun ve gönüllü olmalarındaki öncüller: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 82-101.
- Ardıç, F. N. (2007). Türkçe yayın ve akademik yükseltme kriterleri. Yılmaz O. (Ed), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2007*. (pp. 19, 35-38). Ankara: TÜBİTAK ULAKBİM.
- Backes Gellner, U., & Schlinghoff, A. (2010). Career incentives and "publish or perish" in German and US universities. *European Education*, 42(3), 26-52.
- Balci, (2017). Makaleler: Puan toplama aracı. *Herkese Bilim Teknoloji Dergisi*, 48, 12-14. Retrieved from <http://www.herkesebilimteknoloji.com/dergi-sayilari/hbt-dergi-48-sayi-24-subat-2017>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of research in personality*, 19(2), 109-134.
- Kalaycı, N. (2009). Yükseköğretim kurumlarında akademisyenlerin öğretim performansını değerlendirme sürecinde kullanılan yöntemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(4), 625-656.
- Kaptanoğlu, D., & Özok, A. F. (2006). Akademik performans değerlendirilmesi için bir bulanık model. *İtüdergisi/d Mühendislik*, 5(1), 193-204. Retrieved from http://www.itudergi.itu.edu.tr/index.php/itudergisi_d/article/viewFile/627/567
- Karadağ, E., & Yücel, C. (2016a). Devlet üniversiteleri sıralaması: 2016 yılı. Retrieved from <http://www.enginkaradag.net/#!blank/whkme>
- Karadağ, E., & Yücel, C. (2016b). Türkiye üniversite memnuniyet araştırması. Retrieved from <http://www.enginkaradag.net>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Miller, S. (2003). Analysis of phenomenological data generated with children as research participants. *Nurse Researcher*, 10(4), 68-82.
- Özer, A. (2012). Türkiye üniversite sistemine genel bir bakış, yaşanan sorunlar ve çözüm için bir model önerisi. *Yükseköğretim Dergisi*, 2(2), 61-72.
- Sharma, R. (2004). Performance-based funding in the entrepreneurial North American and Australian universities. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 26(1), 109-118.
- T. C. Resmi Gazete. (2015). Akademik teşvik ödeneği yönetmeliği. Karar Sayısı: 2015/8305. Kabul tarihi: 14/12/2015. Yayımlandığı tarih: 18 Aralık 2015. Sayı: 29566. Retrieved from <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/12/20151218-4.pdf>
- T. C. Resmi Gazete. (2016). Akademik teşvik ödeneği yönetmeliği. Karar Sayısı: 2016/9714. Kabul tarihi: 27/12/2016. Yayımlandığı tarih: 31 Aralık 2016. Sayı: 29935. Retrieved from <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/12/20161231M3-2.pdf>
- Tonbul, Y. (2008). Öğretim üyelerinin performansının değerlendirilmesine ilişkin öğretim üyesi ve öğrenci görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 14(56), 633-662.
- URAP, (2016). URAP Türkiye özel bölümü. Retrieved from <http://tr.urapcenter.org/2016>
- Yükseköğretim Akademik Arama Sistemi (YÖKAKADEMİK). (2016). Retrieved from <http://akademik.yok.gov.tr/AkademikArama/view/universityListView.jsp>
- Yükseköğretim Bilgi Sistemi (YÖKSİS). (2016). Retrieved from <http://yoksis.gov.tr>

EK-1. Akademik Teşvik Bilgi Giriş Formu

Sıra No	Unvan	Birim	Adı Soyadı	Cinsiyet	Puan
1
2
3
4
5
6
...
Üniversitedeki Akademik Personel Sayısı-Teşvik Alan Sayısı ve Cinsiyet					
Unvan	Üniversitedeki Sayı	Teşvik Alan	Başarı Yüzdesi (%)	Erkek	Kadın
Prof. Dr.
Doç. Dr.
Yrd. Doç. Dr.
Arş. Gör.
Diğer
Toplam